

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold., 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petite vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. šte. 220.

O pravištvo, na katero naise blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Proti nemškemu jeziku v naših šolah

pišemo po novinah in knjigah že več nego dvajset let; prosimo in terjamo naj se uvede naš domači jezik. Razlogi, s katerimi smo ugovore svojih nemškutarških protivnikov odbijali, ponavljani in izcerpljeni so že tako, da bi človek mislil: zdaj moramo vendar enkrat dalje, zdaj so stališča na obeh straneh jasna. Vendar se ti ugovori vedno vračajo, vedno se pogreva staro zelje, da nij naš jezik zrel, da nij dovolj literature pri nas, da je edini nemški jezik opravičen v šoli: s kratka mi se želimo plavati učiti, ali učitelj nam v vodo brani, češ, da se moramo na suhem naučiti plavanja, predno smemo v vodo. V najnovejšem času je proti slovenskemu jeziku izmed domačega učiteljstva v bojno polje stopil en nov bojeviti vitez, vitez pl. Gariboldi, c. kr. učitelj učiteljskega izobraževališča v Ljubljani. In kakor so njegovi plemeniti in viteški pradedje (ako je njegova „plava kri“ starega kolena) borili se „gegen die Venden und andere Barbaren“, tako zdaj on, nov kranjski Lambergar, s sulico nemške fraze koraca v boj proti Pegamu naše narodnosti.

Gariboldi je namreč izdal v programu učiteljskega izobraževališča političen uvodni članek z napisom „zur Lehrerfortbildung in Krain“. Duševno zapuščeni ljublj. „Tagblatt“ se delectira s tem člankom, pretiskovaje ga, že pet dnij in se menda bode še nekaj časa. — V precej slabi nemščini tu na dolgo in široko razlaga, kako ubožen je naš slovenski jezik in naše slovstvo, ter iz vsega sklepa, da se je treba nemščine držati. Celi članek je pisan precej površno; a kakor slepa kura tudi zrno vjame, ne more se reči, da bi v posameznostih včasih tudi resnice ne povedal. Ne moremo, in nij naš nalog spuščati se v podrobnosti, to prepuščamo strokovnjakom in poklicanim v šolstvu; mi hočemo iztakniti samo politični moment celega članka. Ta je v tem, da Gariboldi v nemškem jeziku tujemu in nam protivnemu svetu z vidnim veseljem pripoveduje, kako so naša slovenska učna sredstva popolnem pod vso kritiko, in da se Gariboldi protivi slovenjenju naših šol, ter direktno in indirektno s stališča koristi zagovarja nemčevanje kakor je, ali še ostreje nego je.

O nas je znano, da smo, kar se naših domačih pomanjkljivosti tiče, odkritosrčni, da se nismo ogibali kritike, da nismo vsega hvalili in nikdar domišljali si, ka smo Slovenci že na kulturnem višku. Ali če smo mi stvari in osebe grajali, imeli smo namenboljšati jih. Tudi o Gariboldiji smo mislili, da se nahaja v naših narodnih vrstah. S tem spisom je dokazal, da ne. Ker ima namen vse slovensko slabo najti, ker za svojo protinarodno svrhu, za nasvet germanizacije, rabi slabega stanja naše literature ter zato slabega išče, tudi slabo najde. Ko bi objektivni bil, našel bi poleg mnogo pomanjkljivega tudi mnogo dobrega in tega ne pozabljal. Govoreč o naših šolskih knjigah in spisih, naj bi bral one izpiske in probe, katere so iz najnovejših nemških šolskih knjižic v posmeh prinesle zadnjič same „Neue Fr. Presse“ in „Deutsche Zeitung“.

Lehko je ometati trditve, katerih nihče stavil nij. In to dela Gariboldi. Nihče pri nas nij rekel, da je za učitelje škodljivo če nemško znajo in se tudi iz nemških knjig podučujejo. Nihče

nij trdil, da je naša literatura že popolna. K večjemu smo deset let nazaj pogledali in primerjali, kaj nismo tačas imeli in kaj zdaj že vendar imamo. Po metodi, katero Lambergar Gariboldi nasvetuje, bi ne bili imeli nič. Če on kar slovenščino zaradi pomanjkanje zadostnega slovstva zametuje, in nemščino zaradi koristi nauka nasvetuje, pozablja, da ima učitelj namen znanost popularizirati, da mora za to imeti sredstvo, temeljitega znanja domačega jezika. Tega se bode temeljito naučil samo če se vsega, razen nemščine, v njem uči; in kako bode znanost populariziral, ako jo je vso s tujim sredstvom, s tujim jezikom pridobil. Tako talentiranih ima Gariboldi komaj 10 % učencev, 90 % jih bode ostalo duševno skopljenih.

A to nas že v posameznosti vodi. To je bilo že tudi bog ve kolikokrat povedano. Vzemimo pa, (kar ne pritrdimo), da bi Gariboldi in njegovi ponemčevalni drugi prav govorili, vzemimo da bi resnica bila, ka bi za znanost res boljše bilo da se slovenščina izriva in nemščina sili — bi-li Slovenci mogli in smeli biti za vzdržanje nemštva v naših šolah? Ne! nikdar! Naša politika, naša čast, naše čutje, vse naše bitje kot Slovani, kot narod, ki je del velikega debla, kateri ima prihodnost — vse nam prepoveduje udati se v nemštvo. Mi smo prepričani do duše, da je strogo uvedenje našega narodnega jezika v vse naše šole edino koristno, koristno za nas naposled tudi tam, kjer je videti morda trenutna, začasna škoda za uk. A ko bi tudi ne bilo — ponavljamo — iz narodnega stališča tu ne pripuščamo nobenega koristolovja, nobene oportunitete!

To bi se ve da poštene močje iz našega nasprotnega taborja lahko umeli; s tem bi protivni nam močje, in g. vitez Gariboldi, lahko računili. Lehko bi vzei faktorje kakor so, in nam prizanašali kjer nam še manjka — ako bi pravico-ljubni bili. A njim je samo za germanizacijo in za politične cilje, kateri bi iz germanizacije izvirali. Njim je korist nauka farizeizem, figovo pero, s katerim nagoto tendence pokrivajo, katere teže preko našega življenja kot Slovanje — nemško plemo do Adrije raztegniti. Za to nobenega računa z njimi nij mogoče! Za to nam politika prepoveduje preveliko gojitev nemštva; za to moramo iz nagona samoohrambe s celo dušo boriti se za slovenjevanje šol; zato se ne bomo udali, dokler ne izvedemo slovenjenja naših slovenskih šol; zato smo in bodemo našo mladost in naš narod „fanatizirali“ in „reusirali!“

Človek kakor je — morda sicer poštena duša — vitez Gariboldi, to se ve da tega umel ne bode. On nij kri od naše krvi, on nema srca za slovensko mater, ker slovenske matere nema. On mirno obsedi, njemu se kri ne zbuni, ako našo slovensko narodnost nemšk ali drug pritepenec grdo zasramuje, ako se o naši koži že naprej trguje. On more tudi o tej naši izjavi „pomilovalno“ z ramami zamigati kot o izraženji „narodnega fanatizma“. Slobodno. Ali, ako je tudi samo človek „treznega preudarka“, naj preudarja, zakaj nijso Nemci pred sto leti, ko je bila primerno njih literature beračnejša nego je naša denes — dali šol pofrancoziti iz istih razlogov kakor so denes našim nemškutarjem „merodajne.“ Njih je tačas vodila ljubez en do svojega jezika in svoje

narodnosti, — in ista ljubez en do domovinskega vodi tudi nas. Tu je cela uganka.

Politični razgled.

Dunajska „Deutsche Ztg.“ od dne do dne dokazuje, da je Auerspergova vlada nemško-narodna, to je: da prisega Slovanom nasproti na načelo ali jih „upogniti ali zlomiti.“ To hvalno delo pa vzbuja v oficijozni „N. Fr. Pr.“ zavid za slavo poprusevanja. Za to piše ta list v zadnjem broji dolg članek o panslavizmu in pangermanizmu, v katerem Magjarom dokazuje, da jim prav za prav ne bode nič škodilo, ako se pangermanizem, kateri je historičen, izvede. „N. fr. Pr.“ Magjarom na srce govori, da nemajo pravice ustavljati se nameri avstrijskih Nemcev, ako se ti hočejo zediniti z Nemčijo in ustanoviti nemško državo do Adrije in Lajte. To se piše denes v Avstriji!

Mnogi časopisi pripovedujejo znamenito posamesnost v pripravah za predstoječi shod treh cesarjev v Berlinu. Bilo je od kraja nameravano, da se samo cesar Franc Jožef in cesar Vilhelm snideta. V dunajskem cesarskem gradu pa živi mogočna stranka, ki mnogokrat svojo moč čez glave ministrov pokaže (glej poklicanje Hohenwarta in padec Beusta). Tako je neki tudi sedaj ona vedno samostalno politikujoča in diplomatujoča dvorska stranka brez Andrassy-jevega znanja delovala za prihod cara Aleksandra v Berlin. Andrassy-a nijso hoteli vprašati za njegovo mnenje o shodu avstrijskega vladarja z ruskim, ker so vedeli, da bode Magjar pomisleke proti temu do veljave spraviti hotel; ko je prihod ruskega carja v Berlin že sklenen čin bil, tedaj stoprv je neki cesar sam Andrassy-u naznanil, da se bode v Berlinu razven s cesarjem Vilhelmom tudi s carjem Aleksandrom snidel. Ta dogodjaj, ako resničen, kaže, da se Andrassy-u na najodločilnejšem mestu ne skazuje polno zaupanje. Sicer se pa tudi mnogi čudijo, da je cesar Franc Jožef ravno oni čas in tako v naglici v Olomuc odpotoval, ko je cesar Vilhelm na drugem kraju v Avstrijo došel.

Praška „Politik“ piše o stoletnici prve delitve poljske države in pravi: „Nobeden čin ne meče bolj črne sence na rodovino Hohenzollern, kakor od nje najpred izmišljena in potem z vso zvijačo, brezobzirnostjo in silo izvršena delitev Poljske. Ako kaj nevarni, vso politično moralo ne samo zanekujoči, nego celo zametujoči značaj pruske politike označuje, gotovo je od nje skovani komplot proti poljski. Rop dežel za vsako ceno, bodisi na lastni račun, ali v družbi z drugimi, od prestavljenja mejnikov (vidi slavno zgodovino Friderika Velikega) do napada v miru živih sosedov (vidi sedemletno vojsko) ali do brutalno vojenih vojsk za brutalno prisvojevanje dežel, to je program države, ki ne razvija svojih zastav na bregu barbarskih držav nego v srečev Evrope in se ne imenuje roparska, nego kulturna država par excellence, da, po morilni noči v Châteaudunu in po kraljevem cvetu prostitucije v Berlinu, katere nobena policijska moč več ne posili, „država strahu božjega in dobre nravi“ . . . Na drugi strani se ne more tajiti, da so ruski državniki in vladarji pripomogli, da je „država strahu božjega in dobre nravi“ do sedanje vrtoglave visokosti vzrasla. — Ves slovanski svet bi bil mo-

ral 5. t. m. s Poljaki žalovati, ker delitev Poljske je temelj pruske velikosti in tudi podlaga razdora med slovanskimi brati.“ — Dalje izreka „Politik“ upanje, da se bodo Poljaki premišljevali zadnjih sto let, streznili in posebno k prerobenju Avstrije pripomogli.

Česki namestnik general Koller bode po poročilu nekaj dunajskih listov po sklepu delegacij postal minister vojne. Ob enem se piše o imenovanju zapovednika v Gradcu generala Johana za generalstabschefa vse vojske.

Ruske „Birževija Vedomosti“ prinašajo daljši uvodni članek o poslednjih dogodkih na Ogerskem, in posebno o izidu volitev. „Ogerski Slovani — prave — gledajo na zdanjo vladu kot na usurpatorsko. Mi razumemo, da oni, ki so povsod tlačeni in v svojih pravicah žaljeni, ne morejo hladno gledati na vladu deakovsko. Ali smo prepričani, da ti Slovani ne izgube vero v svojo bodočnost in svoje osvobojenje. V 19. stoletju nij več mogoče tako delati kakor so delali Magjari v srednjem veku s Slovani, ker to 19. stoletje nij več stoletje osužujenja in urobljenja, temuč osvobojenja. V 19. stoletju so se osvobodili Grki, Srbi, Rumuni, in nova doba v zgodovini nij še minila. Mi, Rusi, ki smo podpirali osvobojenje Grkov, Srbov, in Rumunov, ne zabimo na svoj vzvišen poklic, in morda ga bomo še z večjim navdušenjem vršili.“ —

Češki „Nar. Listy“ pišejo o vojnih pripravah Rusije. Dozdaj Rusija nij mogla imeti aktivne politike za svoje plane v vzhodu. Zdaj se zbira. Car Nikolaj je enkrat rekel, daje največji sovražnik Rusije njena oddaljenost, t. j. daljavo pota od mest ruskih do meje. Zdaj je Rusija z železnicami vsa preprežena, in če so prav nekatere slabe, vendar onega sovražnika nij več. Ravno tako se vedno vojska množi in organizira. Dozdaj prijateljstvo s Prusijo ne pomenja nič. Kadar pride čas, vršil se bode nalog Rusije sam.

Hrvatska regnikularna deputacija se je konstituirala in volila biskupa Strosmaierja za predsednika, in Živkovića za podpredsednika. Imela je že več sej, v katerih je principijelna vprašanja obravnavala. Za revizijo finančnega dela nagodbe je izbrala pododbor obstoječ iz gg.: Mažuranić, Živković in Jakić.

Magjarski minister Kerkapoli je potoval z Molinarijem po vojni krajini, ob istem času je hodil magjarski konzul v Belgradu, Kalaj, po Bosni. „Zastava“ v dopisu iz Bosne trdi, da je to potovanje imelo političen namen, t. j. pripravljenje Magjarov za osvojenje Bosne.

Iz Strasburga se poroča, da Nemci dozdaj niso v ponemčenju svojih bratov v Elzasu še druga dosegli, nego da so v Strasburgu napisali po ulicah dali nemško napisati, za katere pa se domačini ne zmenijo.

Razne stvari.

* (Slovensko pisateljsko društvo.) Kot ustanovniki so pristopili gg. Pfeifer, vel. posestnik na Krškem, g. dr. Fr. Celestin, profesor v Vladimiru na Ruskem, in g. J. Gorup, vel. trgovec v Trstu. Pisateljsko društvo šteje zdaj 65 udov, in sicer pravih (t. j. pisateljev) 52, podpornikov 12 in 3 ustanovnike. Po pravilih znaša letnina za prave ude 3 gold., za podornike 6 gold. na leto, za ustanovnike pa 50 gold. enkrat za vselej ali pa v petih letnih obrokih. Ker se mnogim letnina 6 gold. previsoka zdi, bo odbor prihodnjemu občenemu zboru predložiti jo na 3 gold. znižati.

* (Ljubljansko mestno svetovalstvo) je v svoji seji 6. t. m. po predlogu župana Dežmana sklenilo „na najuljudniši način“ odgovoriti na povabilo belgradske mestne občine; po nasvetu mestnega svetovalca Laschana se je pa še sklenilo onemu „najuljudnišemu“ odgovoru pristaviti, da „ljubljska občina nima nobenega povoda pri svečanostih se zastopati dati!“

* (Koncert na vrtu ljubljanske Či-

talnice) napravijo danes, 10. dan avgusta, častniki 79. pešpolka v korist cesar Franc-Jozefovega zaklada za častniške vdove in sirote. Udje narodnih društev naj blagovolé vzeti na znanje, da so vljudno povabljeni k tej večerni zabavi. Vstopnina znaša 30 kr. Program a) pevske: „Sablja moja“, zbor Jenkov; „Domovina“, zbor Ipavčev; „Vojaška“, zbor Flajšmanov; „Strunam“, zbor Jenkov; „K slovesu“ in „Sila spomina“, pesni K. Maškovi, poje g. Meden; „Husitska“, zbor Tovačovskega. b) muzične kapele: Kronovanjski pohod iz Meyerbeerovega „Proroka“; Duetto iz Verdijeve opere „Aroldo“; Ballabile iz Verdijeve opere „Un ballo in maschera“; Bilsejeva koncertna polka „Pastaričiči“; Schantlnove „Gledališke melodije“ in „Domovinski glasi“; Arija iz Verdijeve opere „Attila“; Schantlnova polka „Sirena“; Strausova mazurka „Ljubezni čar“. Če bi danes utegnili biti neugodno vreme, bo koncert drug večer, ki bo posebe naznanjen.

* (K Preširnovi slavnosti.) Piše nam se z Gorenjskega: Z veseljem pričakujejo naši Gorenjci po domače hvaležni se skazati slovenskim gospodom, ki bodejo 15. septembra slovesno praznovali spomin po gorenjskem Preširnu. — Prav radi so naši pripravljeni ljubeznjivim gostom prikladno postreči in jih spremljevati k „Peričniku“ — na „Bledo“, v Bohinj k Savici in tudi na „Triglav“.

* (Spodnje-štajerskim učiteljem.) Štajerski deželni šolski svet je z odlokom 27. jul. poročil predsedniku mariborskega učiteljskega društva, da je pripravljen 240 gold. dati za razdeljenje spodnje štajerskim učiteljem in učiteljicam za potnino, ki hočejo iti na učiteljski shod v Celovec. Razdelitev nij omejena samo na ude tega učiteljskega društva. Učitelji, ki hoté od te svote potnino dobiti naj se pisмено ali ustno brž obró na prof. Dominkuša v Mariboru.

* (Slovenskim turistom,) kateri morejo ob počitnicah obiskati divne gorenjske planine, naznanja naš dopisnik iz Bohinja, „da je steza na naš mogočni Triglav tako pripravno narejena, da se lahko in brez nevarnosti prav prijetno gori gre. Iz Lesc je vožna pošta mimo Bledskega jezera na Bohinjsko Bistrico, kamor je zdaj iz Ljubljane po železnici 3 ure in naprej po ravni cesti še druge 3 ure daleč. Iz Bistrice je navadna turistična pot k jezeru. Na mostu pri št. Janži je razpotje k Savici in na Triglav. K Savici čez jezero se v dveh urah pride. Semkaj je povabljen slovenska mladina, naj vzame s seboj Preširnov „Krst pri Savici!“ Na Triglav iti, je veselje vsacega Slovenca. S Triglava nad 60 ur na okrog v daljavo gledati pa nij vsakemu dano. Vendar urne noge, zdrava pluća, nevtrogelna stopinja in vrli voditelj, znani Šest, povzdignejo turista na goro 9037' visoko. Iz Bohinjskega jezera pri mostu se zagleda proti severu naš stari sivi Triglav. Med Stodorum in Vogarjem za Tošcem stoji božanstveni velikan. Komur je mar, občutljivemu srcu domorodno veselje dati, mlademu umu slovanske misli vdihniti in krepko voljo za junaška dela stanovitne uvaditi, naj obiše mogočnega Peruna.“

* (Umrli) je, kakor se nam z Gorenjskega piše, na bohinjske Bistrici 29. julija Matej Čop, slušatelj filozofije na dunajskem vseučilišču. — Nade-polen, jako talentiran, vseskozi pošten mladenci, ki je imel bister um in čuteče srce za našo domovino!

* (Pri Postojni) se bodo začeli, kakor se iz Trsta v „D. Z.“ piše, koncem t. m. veliki vojaški manevri. Ekserciralo bode 4 do 5000 vojakov iz onih regimentov, ki so po Kranjskem, Primorju, Koroškem in Spodnještajerskem postavljeni.

* (V Gorici) na učiteljskem izobraževališču je razpisana služba profesorja za naravoslovje in fiziko in za slovenščino, vse s slovenskim učnim jezikom. Prošnje so do 20. avgusta vložiti pri deželnem šolskem svetu v Gorici.

* (Štaj. dež. realna gimnazija v Ptuj) je imela zadnje šolsko leto v treh razre-

dih 83 učencev in z vsemi 9 učiteljev (med temi z direktorjem vred 5 pravih). Ozirom na klasifikacijo je drugi semester absolviralo 15 učencev z odliko, 48 s prvim, 19 z drugim redom. — Po narodnosti učenci niso razdeljeni, iz česar se vidi, da direktor Fichna zvesto posnema izgled velikega Slovnožeruha Giskre, ki je tudi skrbel za to, da svet razmerja med avstrijskimi narodnostmi ne izve. Program ima na čelu razpravo spisano od prof. Kummererja „o zavesti krivde Sofoklejevega Ojdira na Kolonu“.

* (Pri št. Rupertu na Dolenjskem) je strela udarila po noči med 1. in 2. t. m. v gospodarstveno poslopje Vašičeve graščine in storila, da so hlevi z živino vred in kozolci polni žita in sena zgoreli. Škoda znaša okolo 20.000 gl. Vsa letošnja žetev je uničena po divjem elementu.

* (Nesreča.) Iz Celja se piše „Gosp.“: Franc Mak, župnik pri sv. Martinu v Rožni dolini, se je peljal pretečeno sredo čisto zdrav svojemu novemu g. kaplanu v Celje naproti, na potu pa se konj ustraši in voz prevrže, ter g. župnika čez neki klanec nekoliko časa vleče in ga na hrbitišči tako rani, da je bilo spodnje telo mahoma omrtvelo, med tem ko je župnik pri zdravi pameti ostal in hipoma ukazal, da so mu šli po duhovnika, ki ga je izpovedal in po zdravnika, da bi mu v telesno pomoč bil, kar se je tudi zgodilo; vendar včeraj popoldne je že umrl.

* (Gimnazija v Celovcu) je imela zadnje šolsko leto 19 učiteljev (16 duhovskih), učencev 289 in sicer po (gotovo nenatančni) razdelitvi v programu 242 Nemcev in 46 Slovencev. Slovenščino je na tej šoli učil učitelj pl. Kleinmayr v štirih oddelkih, od katerih je vsak dvema gimnazijalnima razredoma namenjen bil. V prvem oddelku za slovenščino je bil učni jezik nemški, v ostalih treh slovenski.

* (Učiteljski shod v Celovcu) bode med drugim obravnaval ta-le predmet: „Ustanova krajnih šolskih svetovalecev v svoji sedanji organizaciji škoduje ljudski šoli v svobodnem in naprednem razvoju. Obmejenje, eventualno odpravljenje te ustanove je po storjenih izkušnjah nepogojna potrebščina za dober uspeh ljudske šole. — Ali nij večina krajnih šolskih svetovalecev na kmetih razvoju avstrijskega šolstva bolj zaprečna ko koristna? — Šolnina naj se v vseh javnih ljudskih šolah odpravi.“

* (Prof. Stare), naš rojak, je spisal v program gimnazije v Požegi spis o „filozofiji povestnice“. — G. Stare pride, kakor že povedano, s prihodnjim šolskim letom na gimnazijo v Novomestu.

* (General Preradović,) znani hrvatski pesnik in vrli domorodec, je v Vüslavu pri Dunaji nevarno bolan.

* (Imenovan) je gospod Karel Glažar, Slovenec, suplent na celjski gimnaziji, za pravega učitelja na gimnaziji v Novem mestu.

* (Kako nevarno je priklano govedino jesti), kaže ta-le dogodek v Lukovem Dolu na Hrvatskem. Nekemu posestniku je en vol za rumeni ovčič (milzbrand) zbolel. Mož se boji, da bi se bolezen še ostale živine prijela, prikolje vola in ga s svojo družino povzije. V dvanajstih urah po zavžitku mesa bolnega vola je mož sam umrl, štiri druge osebe v hiši pa so hudo zbolele.

(Rudniška ljudska šola v Idriji) je imela minolo šolsko leto razven direktorja 7 učiteljev in 3 učiteljice. Vsakdanja šola je štela v štirih razredih 489 učencev in učenk. Ponavljalna šola je imela v dveh razredih 142 učencev in učenk. — Učitelji so otroke nagovorili, naj love škodljive kebre in metulje in vsled tega so otroci 18.520 broščev in 176.447 metuljev nalovili.

* (V Novem mestu) nij med letošnjimi učenci tamošnje gimnazije v treh razredih (8., 7. in 5.) nobenega z odliko!

* (Krvav boj med Črnogorci in Turki.) Beremo v „Črnogorec“ dopis iz Morače, v katerem se pripoveduje: „21. julija so se Kolašinski Turki vzdignili v Batinu, to je na meji črnogorski in turški proti Črnogorcem, onim junakom, kateri so

se več vekov slavno borili za krst častni in slobodo zlato. — Ker se žito najjeftinije more (za Črnogorce) kupiti v Beraniku na Turškem, odide nekoliko črnogorskih Maračanov in Rovčanov tja žito kupovat. Ko se vračajo napadejo jih Turki, ne da bi jim bili Črnogorci povoda dali. Eden Turčinov strela in ubije vrednega našega junaka Perišo Lazareva iz Rovača; isti mah zapuca še nekoliko turških pušk in z naše (črnogorske) strani mrtvi na mestu padejo Miloslav Anželić in Mališa Peković, a jako ranjen Mil. Laket. Lipovac. Videči se žalostni naši potniki, katerih je bilo 20, v nevarnosti, in nepripravljeni kot potniki na ta dan za boj, vstane na enkrat med njimi videčim svoje junaške brate mrtve, glas kakor grom: „oh bratje Črnogorci, na orožje, sramotno smo tu na pogubi, i ako nas je malo, bog nam je v pomoč“. Na ta glas naši potniki dade ogenj na Turčine in pade Turkov mrtvih 11, a ranjenih je 8 in ena žena, na katero se ne vé, od kod je krogla priletela. Oboroženih Turkov je bilo 150 na mestu. Načelnik (črnogorski v tistem kraju) vstavi boj. Ravno tako je bil boj 24. julija pri Rečinu. Napadeni Črnogorci so se pred Turki umeknili, ker jim je bilo zapovedano. Ali Turki so s tem pogum dobili in za njim šli. To je Črnogorce ujezilo. Pograde orožje in se začno „puškariti.“ Obema stranama pride več vojakov na pomoč, boj je trajal cele 4 ure. Črnogorcev nij nobeden ubit, Turkov je 10 poginilo.

* (Hrvatski „Obzor“) glasilo večine hrv. sabora, je bil v sredo konfisciran. Dva dni prej je pa vlada saboru predložila postavo o tiskovni svobodi!

* (Odbor družbe kmetijske Kranjske) je v svoji poslednji seji 4. dne t. m. pod predsedstvom barona Wurzbacha posebno prevdarjal vladne predloge o državni podpori (subvenciji), ki naj bi se za prihodnje leto 1873. dala 1) za pogoždovanje Krasa in 2) za povzdigo gospodarstva sploh na Kranjskem. K tej seji je prišel e. k. gozdni nadzornik gosp. L. Dimic, ki je po določbi ministrski imel v obeh zadevah nasvete staviti, da jih družba kmetijska sliši in o njih svoje mnenje izreče. Stvar je bila temeljito obravnana skozi dobre dve uri; oziralo se je v 1. in 2. razdelku na mnogovrstne potrebe, ako se hoče goli Kras in sploh za gozdarstvo kaj uspešnega storiti, in obveljali so naposled sklepi, po katerih se v prvem začetnem letu 1873. zahteva za Kras denarne podpore 5136 gold. (za sledeča leta bode več podpore treba), za povzdigo gozdarstva sploh pa 1590 gld., tedaj za l. 1873. skupaj 6726 gld.

* (Rešen vtopljenec.) Zadnjo nedeljo je nek hlapec blizu Lazkonja v Savo napajat jahal. Konj zaide v vodi v sukavnik, voda hlapca s konja potegne in kmalu je nesrečnik izginil v valovih; konj je na drugo stran Save srečno priplaval. Okolo 40 ljudi je stalo na bregu Save, pa nikomur se nij ljubilo pomagati nesrečnemu hlapcu. Ljubljanski trgovec Winkler, ki je tam na lovu bil, zadnjič naglo sleče gornjo obleko in spravi hlapca na suho.

* (Ogoljufan tat.) Nedavno se je peljal nek hrvatski graničar v Karlovce s svojim bolnim detetom, da bi tam pri zdravniku pomoči iskal. Dete pa graničaru po poti že umrje. Graničar zaveže mrtvo dete v meh za moko, zavije vse v svoj plašč, se vozi do Karlovca, pusti tam vse na vozu in gre trugo kupovat za mrtvo dete. Med tem pa mu nek tat ono vrečo z otrokom vred ukrade, menda misleč, da je kako pleče notri. Ko graničar s trugo pride, ne najde deteta nikjer in moral se je brez njega domu vrniti. Kaj je tat z mrtvim detetom začel, nij znanó.

* (Odbor za nabiranje milodarov za stradajoče na Kranjskem) je končal svoje delovanje preteklo soboto. Pod predsedstvom e. kr. deželnega predsednika in vpričo zastopnika deželnega odbora dr. Jan. Bleiweisa in vladnih svetovalcev Roth-a in pl. Höfer-a je poročevalec knez Metternich razložil odboru, da brez vstetih

zneskov, ki je došlo nekterim e. kr. okrajnim glavarjem, se je nabralo po deželi 12.866 gld. 13 kr., presvitli cesar je daroval 4000 gld., in iz ustanove barona M. Springerja po ministerstvu došlo 4000 gl., tedaj so znesli vsi milodari skupaj 20.856 gold. 13 kr. Razdeljeno je doseglo bilo v semenskem blagu (za 5000 gold.) in v gotovini vse, razen 623 gld. 30 kr., ki so se, po odštetem nekem malem na dolgu ostalem znesku, dali po toči hudo poškodovanim vasem Selce, Petelinje itd. v okraji Postojnskem. Okraj Postojnski je dobil v vsem skupaj od teh darov 7470 gold. 69 kr., Črnomaljski 5156 gold., Novomeški 2719 gold., Planinski 2063 gold. 27 kr., Krški 2479 gold. 5 kr., Litijski 1475 gold. 21 kr., Kočevski 2985 gold. 10 kr. Opazilo se je pri tem, da semena niso bila povsod (in zlasti v Litijskem okraji) razdeljena tako, kakor je odbor določil, namreč za setev najrevnišim gospodarjem, ampak dalo se je vsaceму kaj, in tako so se semena raztrosila sem ter tje prav na drobtine.

* (Prva državna (admontska) gimnazija v Gradcu) je izmed nenemških narodnosti v minolem šolskem letu imela med 385 učenci 6 Slovencev, 4 Hrvato-Srbe, 1 Čeha, 5 Magjarov, 1 Italijana.

* (Kat. pol. društvo pri sv. Lenartu) v slov. Goricah je zavolj slabega vremena svoj občni zbor preložilo na nedeljo 11. avgusta. Zbor se bode obhajal ali na vrtu ali pa v prostorni sobani g. Lesererja. Začetek je 1/4 popoldne. Odbor vabi vseude in rodoljube domače in dalejšne, da se udeležijo shoda.

* (Kat. pol. društvo v Konjicah) ima v nedeljo 18. avg. t. l. v čast rojstnega dne Nj. Veličanstva našega svetlega cesarja ob 1/2 5. popoldne društveni zbor in tombolo.

* (Državna gimnazija Trstu) je štela med 165 učenci 59 Nemcev, 66 Italijanov, 23 Slovencev, 15 Grkov, 2 Francoza. Slovenščina je bila za učence višjih razredov obligaten, za druge prost predmet. Učil jo je v treh oddelkih prof. Wratschko, 31 učencev se je vdeleževalo poduka v njej.

* (Narodnosti na Ogerskem.) Številna razmera narodnostij na Ogerskem po štetju ljudi l. 1870 je (po magjarskih gosposkah sestavljena) ta-le: Na Ogerskem je 5,541.587 Magjarov, v Sedmograškem pak 666.157 torej skupaj 6,307.587 Magjarov; Nemcev na Ogerskem in Sedmograškem (Erdeljskem) 1,816.089; Rumunov 2,321.903, Slovakov 1,826.723, Srbov na Ogerskem 284.836 Hrvatov na Ogerskem 208.052 (Hrvatji in Srbi bi se morali skupaj šteti); Rusinov 288.044; drugih narodnostij 104.651.

* (Morskega volka [Hai]) so ujeli blizu Dubrovnika. Sploh pripovedujejo, da se ob avstrijskih bregovih jadranskega morja mnogo morskih volkov klati. Sedaj ujeti je 8 čevljev dolg in je plaval za čolnom, v katerem so sedeli trije dečki, ki so ribe lovili.

* (Komet in „konec sveta.“) Prihodnji ponedeljek bode, kakor so učenjaki izračunili in napovedali, obiskal nas zemljake komet ali repata zvezda. Povsod, ne samo po Slovenskem (na izobraženem Nemškem še bolj kot pri nas) se je med nevednimi in neizobraženimi ljudmi razširil strah, da bode ta nebna prikazen ali pošast ob zemljo trčila, jo razrušila in da bode „konec sveta.“ V slovenskem lepoznanstvem-podučnem časniku „Zora“ je g. dr. Šubie temeljito in razumljivo razložil, da je ta strah neopravičen. Tudi drugi učenjaki enako o tem pišejo. Kometi bi morali biti trda tela kakor je naša zemlja, ako bi v sukobu z zemljo mogli „škodo“ napraviti. A to niso, niso prst, ni kamen, ni ogenj niti voda, temuč obstoje iz posameznih ločenih delov, kakor mrežasta materija. K večjemu bi, ako bi sukobili se z zemljo, kar nij verjetno, mi čutili nekoliko premembe v zraku. Dokazujejo, da je naša zemlja šla že večkrat skozi rep take zvezde, tako l. 1826 in celo l. 1861, a nij se nič čutilo na našem planetu.

* (Vina) rodi naše cesarstvo vsako leto okolo 25—30 milijonov veder.

* (Zrelo grozdje) že nahajajo, kakor pripovedujejo dunajski časopisi, po vinogradih okolo Dunaja. Od leta 1834 v prvem tednu avgusta nij bilo tam zrelo grozdje videti in vinogradniki v Dolnji Avstriji si zato že obetajo tako žlahno kaplico kakor je bila l. 1834.

* (Berači) v New-Yorku so kakor ameriške novine poročajo, ustanovili posebno „beraško društvo“ za obrambo svojih pravic in svojega stanu. Nij še skleneno v tem slavnem društvu, ali bodo v tem času oblihi „strajkov“, in zahtevanji povišanja plač, tudi berači svoje delo ustavili, dokler se jim „materijalno stanje ne zboljša“ in dnina poviša. Vse mogoče.

* (Izkopan zaklad.) Belgradski meščan Demeter Jokovljević je pred nekoliko leti darom dobil od turškega polkovnika Hasana Tjata malo hišico, katero je začel pred nekoliko tedni predelavati. Pri kopanju so prišli delavci na kos kovine ali metala okolo dva centa težkega. Jokovljević misli, da je železo, pa ga proda za ene groše železnikarju Karapesiću. — Te dni pa je bil Jokovljević na Dunaji pri policiji in je iskal — Karapesića, rekši, da je izvedel, da je bila ona kovina po sredi čisto zlato, katero je Karapesić prinesel v dunajsko denarno kovarno prodal. A na Dunaji so rekli, da kaj enacega nij nihče prodal prinesel. Jokovljević je šel Karapesića in zlato v Pariz iskat.

* (Pivovarstvo v Avstriji.) Leta 1871 je bilo v avstro-ogerskih deželah 2694 pivovarnic, katere so 18,015.732 veder piva pripravile in za to državi 21,383.816 gl. davka plačale. Od imenovanega števila pripravljenih veder piva spada na Cislajtanijsko 16,695.491 veder, na dežele ogerske krone 1,330.241 veder. Izvozilo v tuje dežele (Nemčijo, Francosko, Italijo, posebno pa v Orijent) se je leta 1871 266.371 veder, kar je državi 308.346 gold. vrglo.

* (Ukradeni zvezek pisem.) V Pragi je bil pred zadnjimi volitvami en zvezek pisem na pošti ukraden in ustavoverci so brž raznesli, da je državopravna opozicija tatvino prouzročila. Sedaj pa so dva postiljona kot tatova izsledili.

* (Vojska v Afriki.) Med Egiptom in Abesinijo se je vojna vnela. Egiptovske vojske maršira 2000 mož, dobro po evropsko z novimi puškami in kanoni oboroženi, proti mestu Magdala. Poveljnik egiptovske vojske je nek Švajcar z imenom Muncinger. Abesinski cesar Kasaj gre Egiptčanom z 10.000 možmi nasproti, ki so pa slabše oboroženi. Egiptčani čakajo samo še 3000 mož na pomoč, potem bodo Magdalo prijeli.

* (Nemška telovadna društva) iz vseh nemških pokrajin so 3., 4. in 5. t. m. praznovala v Bonnu telovadno svečanost. Pregorke velikogermanske izjave je pa pri tej svečanosti hladen precej nepohleven dežek zabranil. Iz Avstrije je bilo 40 telovadnih društev udeleženi.

* (Društvo za podporo bolenih delavcev in invalidov) v Ljubljani je v minolem poluletti dva in tridesetim osebam podpore v bolezni dajalo. Z vsem je društvo za svoj blagi namen 550 gld. 60 kr. potrosilo.

Tržne cene.

V Trstu. Pšenica 7 gld. 45 kr., rž 5 gld. 50 kr., turšica 4 gld. 12 kr., ječmen 4 gld. 50 kr., oves 2 gld. 50 kr., fižol 7 gld., bob 5 gld. 87 kr., leča 7 gld. 75 kr., žima 43 gld., slive 9 gld. 12 kr., loj 27 gld. 50 kr., maslo 51 gld. 50 kr., cunjje 11 gld. 75 kr., knoper 10 gld., vinski kamen 20 gld.

V Ljubljani. Pšenica 6 gld., rž 3 gld. 60 kr., ječmen 2 gld. 80 kr., oves 2 gld., ajda 4 gld. 80 kr., turšica 3 gld. 80 kr., vagan krompirja 2 gld. 25 kr., leča 6 gld., grah 6 gld., fižol 6 gld. 20 kr., maslo 53 kr., salo ali špeh 40 kr., seno 1 gld. 20 kr., slama 80 kr., drva (22") 4 gl. 70 kr. — 6 gld. 50 kr.

V Novem mestu. Pšenica 6 gld., ječmen 3 gld. 50 kr., oves 1 gld. 60 kr., turšica 4 gld.

40 kr., leča 7 gld. 20 kr., maslo 50 kr., seno 2 gld., slama 80 kr., leneno seme (vagan) 6 gld. 70 kr.

V Mariboru. Pšenica 6 gld. 50 kr., rž 3 gld. 60 kr., ječmen 3 gld. 30 kr., oves 1 gld. 90 kr., turšica 4 gld. 60 kr., ajda 4 gld. 60 kr., proso 4 gld. 10 kr.

V Celji. Pšenica 6 gld. 40 kr., ječmen 2 gld. 30 kr., oves 2 gld. 20 kr., ajda 4 gld. 60 kr.

V Ptuiju. Pšenica 6 gld., rž 3 gld. 80 kr., ječmen 2 gld. 20 kr., oves 2 gld., turšica 4 gld. 50 kr., ajda 4 gld. 40 kr., proso 3 gld. 20 kr.

V Varaždinu. Pšenica 5 gld. 25 kr., rž 3 gld. 30 kr., ječmen 2 gld. 95 kr., oves 1 gld. 75 kr., turšica 4 gld. 10 kr.

Listnica opravištva. G. U. v P. Prezli smo. Naročnina v redu.

Dunajska borsa 9. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gld. 15 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72 " "
Napol.	8 " 58 "
C. k. cekini	5 " 31 "
Srebro	110 " 15 "

Vinski kamen,

star kositer, med, kuper, železo in svinec; ovčje kože, telečje kože, ovčjo volno, kože divjih živali in vosek; dalje kosti, parklje, cunjje, sukno, usnje in odpadke od papirja kupuje v velikem in na drobno po najvišjih cenah

Jakob Schlesinger,

(128—6)

v Mariboru, grajski trg št. 8.

Služba občinskega tajnika

v **Sevnici** (Lichtenwald) z letno plačo 500 gl. ali pa 450 gl. in stanovanjem se ima namestiti.

Prosileci za to službo naj svoje prošnje, v katerih se ima sposobnost za občinsko uradovanje in popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pismu dokazati, do 31. avgusta 1872 pri tem županstvu vložiti.

Županstvo v Sevnici,

dne 6. avgusta 1872.

(149—1)

Anton Cvenkel, župan.

Telesna lepota!

Kako se

(117—3)

telesna lepota

na umen način ohrani.

Merodajni zdravnik (dr. Hirschfeld, kopelni zdravnik v Ischl-u, zdravniški urednik dr. Schnitzler in dr. Markbreiter na Dunaji itd.) imenujejo sladozeliščno toaletno in kopelno milo in sladozeliščno pomočje od Janeza Hoffa v Berlinu najboljše toaletne pomočje. — Sladova toaletna mila daje rumeni, usnjasti, pikasti, pegasti, beli, nežno polt o trajnem omivanju; v manjši meri stori isto tudi sladova kopelna mila; zadnja vendar samo krepi kosti, mišice in živce namerava in varuje okužljivih snovi za bolezn.

Centralna zaloga na Dunaji, Karntnering 11.

V ljubljani pravo samo pri gospodu **Martinu Golobu. V apart. Ant. Deperis.**

Telesna lepota!

Podružnica

štajerske eskomptne banke

v

Mariboru

prejemlje **denarne vloge v vsaki izvoljeni visokosti** proti blagajničnim listom (Cassascheine) in v giro conto (cheques).

Obresti.

Blagajnični listi v oddelkih à gld. 50, 500, 1000, 5000

s **4 percenti** nazaj plačljivi brez napovedanja.

Giro conto (cheques) " **5 1/2** " " " pri 10dnevem napovedanju.
" **5** " " " brez napovedanja.
" **5 1/2** " " " pri 30dnevem napovedanju.

Vlaganje menjic

se lahko godi **vsak dan** v uradnih urah od 8 1/2—11. ure dopoldne; **izplačevanje** menjic se vrši od 3.—4. ure popoldne.

Maribor, 4. avgusta 1872.

(147—2)

Podružnica štajerske eskomptne banke.

Menjavnica

dunajske komisijonske banke

Schottenring 18,

emitira.

potegovalne liste

na pozneje zaznamovane vrste sreček in se smajo te sestave že za to k najbolj koristnim šteti, ker je vsakemu lastniku takega potegovalnega lista mogoče vse glavne in stranske dobitke samemu napraviti in razen tega obresten znesek 30 frankov v zlatu in 10 gld. v bankovcih užiti.

Vrsta A. (Na leto 16 vzdigatev.)

Mesečne rate à gld. 10 — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke:

1 5perc. 1800letno drž. srečko za gld. 100.

Glavni dobiček gld. 300.000 s predkupno premijo a. v. gld. 400.

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobiček 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobiček 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobiček gld. 30.000.

Vrsta B. (Na leto 13 vzdigatev.)

Mesečne rate à gld. 6. — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik 3 srečke.

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobiček 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobiček 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Sachsen-Meiningensko srečko. Glavni dobiček 45.000, 15.000 južno-nemške velj.

Znanja naročila listi se po vsaki vzdigatvi franco — gratis razpošiljajo.

Vzdigatveni listi se po vsaki vzdigatvi franco — gratis razpošiljajo.

Liebig'ov Kumys-ekstrakt

od dunajske zdravniške oblasti kot **zdravilo** priznan in od krakovske učene družbe posebno priporočen, po soglasnem pritrjevanju medicinskih fakultet prvo vseh do zdaj proti pljučni sušici poznanih in razbilih zdravil.

Taisto ozdravlja brez in sigurno: **jetiko**, (celo v razvitem stanju) **berkulozo** (prikazki: kašljanje krvi, hektična groznica, znanjivanje sape) **želodčni, črevni in bronhialni katar**, **anemijo** (ubostvo krvi) vsled dolgih bolezni in nadeljevanega rabljenja merkuriala, **chlorosis** (bledokrvnost), **asthma**, **sušenje, boleče hrbtne mozga, hysterijo in slabost živcev.**

Za steklenico 1 gold. a. v. Kišice od 4 steklenice doli do vsake mere. Razpošiljanje na vnenje oskrbuje generalni zalag

„Kumys - Heil - Anstalt“

Wien, Mariahilferstrasse 36. Bern (S. Friedli jun.)

NB. Dozdaj brez vspcha — z medicino — zdravljene bolniki naj zapu z Liebigovim ekstraktom zadnji poskus naredi.

(106—24)